Dubravka Lazić

Igre vidljivog i nevidljivog

Fotografije, fotogrami, cijanotipije

20. april – 9. maj 2015.

Galerija Grafički kolektiv
Beograd

IGRE VIDLjIVOG I NEVIDLjIVOG

Prve fotografije se smatraju neuporedivim jer svedoče o prvom susretu čoveka i mašine. Za taj susret je karakteristično da čovek nije bio subjekt, nego objekt pogleda. Oko aparata se ispostavilo kao značajno drugačije od živog ljudskog oka. Premda je posebnost tehničkog pogleda omogućila značajan zamah naučno orijentisanim istraživačima koji su, počevši od Darvina, zahvaljujući fotografijama dobili opipljive dokaze za svoje teorije – obećanje fotografije zapravo je sezalo mnogo dalje. Ono što se najavljivalo pomoću moćnog gesta zaustavljanja vremena i ovekovečenja trenutka prevazilazilo je i najmaštovitija očekivanja Dagera i Talbota. Zajedno s naučnicima i *objektivnim* misliocima porasle su nade spiritualista, sanjara i mistika. Svetlosni valeri i moglovite senke koje su se javljale oko fotografisanih osoba probudile su radoznalost svih onih koji su verovali da nevidljivo ipak može da postane vidljivo. Drevno osećanje da je svetlo povezano s mudrošću i božanskim atributima, sa dagerotipijama je konačno potvrđivalo sugestiju o nevidljivim energijama. Stara okultna želja da se snovi, misli, raznoliki svesni sadržaji učine vidljivim nakon nekoliko *prevodilačkih* pokušaja se vrlo brzo raspršila, pomerivši polje interesovanja sa okultnog na imenentni umetnički plan.

Ovo podsećanje na izmaštane okultne kapacitete fotografije prevashodno cilja na ukazivanje da je umetnička intencija Dubravke Lazić takođe nastojala da oživi igru vidljivog i nevidljivog. Privlačnost korišćenja fotograma, fotomehaničkog postupka i analogne fotografije potekla je iz neobičnih svetlosnih pojava i vizuelnih vrednosti koje su imale specifičnu ulogu. Umesto da naivno veruje u čitanje tuđih misli, Dubravka *čita* vlastite emocije proistekle tokom šestogodišnjeg umetničkog susretanja sa novootkrivenim dečijim svetom. To ipak ne čini tako što prikazuje momente bliskosti majke i ćerke, ili predvidljive epizode iz svakidašnjeg života.

Budući da su u dečijem svetu sve stvare žive i pune tajanstvenih moći i značenja Dubravka primenjenim tehnikama pokušava da *oživi* igračke svoje ćerke omogućavajući nam da zamišljamo kako se radoznalom dečijem pogledu obične stvari pojavljuju na neobičan i neočekivani način. Zagonetke dečijih snova i maštanja pokazane su zahvaljujući sugestivnim siluetama, drhtavim obrisima, nestalnim konturama. Ipak, najsnažniji utisak ostavlja dvostruka ekspozicija u kojoj se figura deteta ispunjava obrisima igračaka i predmeta. Preklapanje dečijeg tela i predmeta za igru briše uobičajene predstave o telesnosti. Umesto da ruke *barataju* spoljašnjim predmetima, oni postaju njihov sadržaj, njihov neodvojivi deo. Na taj, gotovo klimtovski magičan način, Dubravkini radovi uvode posmatrača u susret sa samim sobom. Budući da je za estetsko iskustvo neophodna i bliskost i daljina, susret sa nevinošću i ljupkošću njene devojčice nas vodi ka osećanju da smo nekom silom odvojeni od prikazanog sveta, da smo se nepopravljivo razdvojili od prostora sna, mašte i bezuslovne otvorenosti za nova iskustva. Daljina koju u nama

evociraju Dubravkini radovi nije naseljena ispražnjenim značenjima i neostvarenim snovima. Naprotiv, čini se da se u tom osećaju udaljenosti i razmaka još uvek krije eho nekadašnjih tragača za nevidljivim. Posredstvom vizuelnog suočavanja sa odsutnim i neprisutnim snaži se i naša potreba da ga učinimo bliskim i neposrednim. A ulazne kapije izgubljenog dečijeg sveta u nama ništa ne otključava bolje od ideje da je želja u korenu svakog približavanja.

dr Dragan Prole

Dubravka Lazić diplomirala je na Akademiji umetnosti u Novom Sadu (1997), magistrirala na Fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu (2000), a doktorirala na Akademiji umetnosti u Novom Sadu (2013) iz uže naučne oblasti Filmologija. Izlaže samostalno i na grupnim izložbama u zemlji i inostranstvu. Dobitnik je stipendija za stručni boravak i autor radova publikovanih u naučnim i stručno-umetničkim publikacijama. Organizator je i saradnik na manifestacijama, seminarima, izložbama, žiriranjima, radionicama i projektima. Dobitnik je nekoliko nagrada. Vanredni je profesor na Akademiji umetnosti u Novom Sadu.

dubravka.lazic@gmail.com

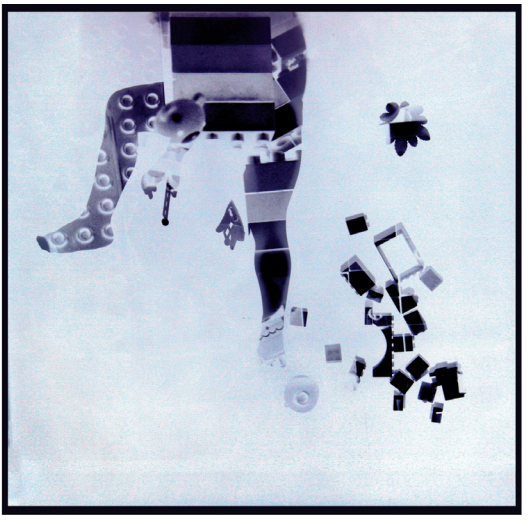

Izdavač: Grafički kolektiv Beograd, Obilićev venac 27; (+38111) 2627-785, 3285-92; e-mail: graficki@eunet.rs; www.grafickikolektiv.org;
Urednik: Ljiljana Ćinkul. Umetnički savet: Branimir Karanović, Biljana Vuković, Dimitrije Pecić, Vladimir Veljašević i Jelena Jocić.